

2018Z00720

Vragen van het lid **Alkaya** (SP) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het rapport «50 jaar ISDS»* (ingezonden 19 januari 2018).

Vraag 1

Wat is uw oordeel over het rapport «50 jaar ISDS»? Kunt u in uw antwoord reageren op de afzonderlijke conclusies uit het rapport?¹

Vraag 2

Deelt u de mening dat Investor-State Dispute Settlement (ISDS) «een politiek machtsmiddel» is geworden «voor multinationals om hun zin te krijgen bij overheden»?² Zo nee, kunt u uw antwoord onderbouwen? Zo ja, erkent u dan dat ISDS heeft bijgedragen aan het vergroten van de ongelijkheid in de wereld, door internationale investeerders meer macht te geven ten koste van overheden?

Vraag 3

Vindt u het ook zo schokkend dat 84% van de zogenaamde «Nederlandse investeerders» buitenlandse bedrijven betreft, die bovendien voor het merendeel gebruik maken van brievenbusfirma's?³ Erkent u dat Nederland via het systeem van brievenbusfirma's niet alleen grootschalige belastingontwijking, maar ook misbruik van investeringsverdragen faciliteert? Zo nee, kunt u uw antwoord onderbouwen?

Vraag 4

Deelt u de volgende opvatting: «Nederland is zo populair door het grote aantal handelsverdragen dat het heeft met andere landen en doordat veel bedrijven hier om fiscale redenen toch al een vestiging hebben»?⁴ Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

¹ <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/50-jaar-isds-een-mondiaal-machtsmiddel-voor-multinationals-gecreerd-en-groot-gemaakt-door-nederland/view>

² <https://fd.nl/cookievall?target=%2Feconomie-politiek%2F1236609%2Fmultinationals-profiteren-van-nederlandse-handelsverdragen-voor-schadeclaims>

³ <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/50-jaar-isds-een-mondiaal-machtsmiddel-voor-multinationals-gecreerd-en-groot-gemaakt-door-nederland/view>

⁴ Volkskrant, 15 januari 2018: «Brievenbusfirma gebruikt Nederland als «claimland»»

Vraag 5

Klopt het dat multinationals meer dan 100 miljard dollar hebben geclaimd door gebruik te maken van Nederlandse handelsverdragen?⁵ Hoeveel miljard van dit bedrag is daadwerkelijk uitgekeerd?

Vraag 6

Deelt u de analyse dat Nederland zo populair is geworden als claimland door de ruime definitie van «investeer» die gehanteerd wordt in onze bilaterale handelsverdragen (BITs)?⁶

Vraag 7

Hoe verklaart u dat de claims tegen lidstaten van de Europese Unie (EU) in de afgelopen vijf jaar met 150 procent toenamen, en in de rest van de wereld met 50 procent?⁷

Vraag 8

Waarom beëindigt u de BITs die Nederland met andere EU-lidstaten heeft afgesloten niet, aangezien er sprake is van een interne markt en aangezien de bevoegdheid om handelsverdragen af te sluiten bij de Europese Commissie ligt?

Vraag 9

Erkent u dat de vraag of investeringsverdragen leiden tot meer investeringen niet eenduidig beantwoord kan worden? Welke consequenties verbindt u hieraan, gegeven het feit dat Nederland zo'n 90 investeringsverdragen heeft?

Vraag 10

Wanneer wordt het nieuwe model-BIT naar de Tweede Kamer gestuurd, conform uw toezegging? Hoe komt het nieuwe model-BIT tegemoet aan de bezwaren tegen de huidige variant, waarbij buitenlandse investeerders zeer veel privileges genieten?

Vraag 11

Deelt u de opvatting dat investeringsverdragen op zijn minst ook bepalingen zouden moeten bevatten die investeerders verplichten tot het naleven van bepaalde universele waarden, zoals mensenrechten en milieunormen, evenals sancties jegens investeerders die deze principes ondermijnen?

Vraag 12

Is er een schikking getroffen tussen de Nederlandse staat en Ping An als gevolg van de nationalisatie van Fortis?

Vraag 13

Deelt u de mening van de Roemeense overheid dat het bedrijf Rompetrol misbruik maakte van het BIT tussen Nederland en Roemenië? Zo ja, welke conclusies trekt u hieruit? Zo nee, kunt u uw antwoord onderbouwen?⁸

Vraag 14

Hoe oordeelt u over de Cooperation and Investment Facilitation Agreements (CFIAs) die Brazilië afsluit in plaats van BITs?

Vraag 15

Wat leert u van de manier waarop India en Indonesië hun BITs herzien, waarbij ze meer eisen stellen aan investeerders?

⁵ <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/50-jaar-isds-een-mondiaal-machtsmiddel-voor-multinationals-gecreerd-en-groot-gemaakt-door-nederland/view>

⁶ <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/50-jaar-isds-een-mondiaal-machtsmiddel-voor-multinationals-gecreerd-en-groot-gemaakt-door-nederland/view>

⁷ <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/50-jaar-isds-een-mondiaal-machtsmiddel-voor-multinationals-gecreerd-en-groot-gemaakt-door-nederland/view>

⁸ <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/50-jaar-isds-een-mondiaal-machtsmiddel-voor-multinationals-gecreerd-en-groot-gemaakt-door-nederland/view>

Vraag 16

Bent u bereid om een voorbeeld te nemen aan landen als Nigeria en Marokko, die een verdrag met elkaar hebben afgesloten waarbij investeerders meer verplichtingen krijgen ten aanzien van de bescherming van mensenrechten, arbeid en het milieu, en bij dienen te dragen aan duurzame ontwikkeling van het gastland en de lokale bevolking?

Vraag 17

Welke gevallen zijn er bekend van zaken aangespannen via een Nederlands investeringsverdrag waarbij overheidsbeleid is teruggedraaid, dan wel een uitzondering voor bepaald beleid is bedongen voor een buitenlandse investeerder? Indien deze gegevens niet beschikbaar zijn, deelt u de mening dat dit zorgwekkend is en dat het goed zou zijn als hier onderzoek naar komt?

Vraag 18

Deelt u de opvatting dat dezelfde bezwaren gelden jegens zowel het Investment Court System (ICS) als het Multilateral Investment Court (MIC) als tegen ISDS? Kunt u uw antwoord onderbouwen?

Vraag 19

Deelt u de mening dat het onaanvaardbaar is dat claims die worden behandeld door private investeerdersbelangenbehartigers achter gesloten deuren plaatsvinden, terwijl het wel zaken betreft die jegens overheden worden aangespannen? Kunt u uw antwoord onderbouwen?

Vraag 20

Hoe kunnen handels- en investeringsakkoorden zoals die tussen de EU en Canada (CETA) of de Verenigde Staten (TTIP) in de toekomst tussentijds worden aangepast bij nieuwe inzichten en/of gewijzigde politieke verhoudingen, gegeven het feit dat dergelijke verdragen voor onbepaalde tijd worden afgesloten?

Vraag 21

Hoe oordeelt u over een private verzekering voor investeerders om investeringsrisico's af te dekken als alternatief voor investeerdersbescherming zoals geborgd door ISDS, ICS of het MIC? Bent u bereid zich in internationaal verband in te spannen om dergelijke beschermingsconstructies voor bedrijven te promoten? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Vraag 22

Gegeven uw uitspraak «(m)aar zouden we nú met Canada een onderhandeling beginnen dan zou investeringsbescherming of geschillenbeslechting niet in het akkoord worden opgenomen», wat betekent dit voor uw houding ten aanzien van investeerdersbescherming in nieuwe investeringsverdragen?⁹

Vraag 23

Welke maatregelen bent u bereid te treffen om ervoor te zorgen dat Nederland ophoudt langer een hub te zijn voor bedrijven van waaruit zij wereldwijd claims indienen tegen overheden?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Diks (GroenLinks), ingezonden 19 januari 2018 (vraagnummer 2018Z00709).

⁹ Volkskrant, 15 januari 2018: «Brievenbusfirma gebruikt Nederland als «claimland»»